DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-178

CONCEPT OF GREEN DEVELOPMENT OF CHINA

КОНЦЕПЦІЯ ЗЕЛЕНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ

Oliinyk O. M.
Doctor of Philosophy
Institute of World History
National Academy of Science of Ukraine
Kyiv, Ukraine

Олійник О. М.
доктор філософії
Інститут всесвітньої історії
Національної академії наук України
м. Київ, Україна

Важливою складовою розвитку Китаю в нову епоху є концепція зеленого розвитку. Виступаючи під час інспекційної роботи в провінції Цінхай голова КНР Сі Цзіньпін повідомив, що зараз настав час, коли Китаю потрібно збільшити інтенсивність роботи в галузі охорони екологічного середовища, а також настав час, коли Китай може впоратись із цим [1].

Лідер КНР також вважає, що будівництво екокультури є важливою складовою п'ятиєдиної схеми будівництва та стратегічної концепції «чотирьох всебічних аспектів». На його думку, потрібно в поєднанні зі структурними реформами у сфері пропозиції прискорити просування екологічного, циклічного, низьковуглецевого розвитку, сформувати спосіб виробництва та спосіб життя, засновані на економії ресурсів та охороні навколишнього середовища [2].

Концепція зеленого розвитку відповідає вимогам будівництва екокультури. Стимулювання формування моделі зеленого розвитку та зеленого способу життя є обов'язковою вимогою для здійснення нової концепції розвитку.

Китай надає великого значення зеленому розвитку з багатьох як внутрішніх, так і зовнішніх причин. По-перше, нові технологічні можливості роблять зелений розвиток не тільки реалістичною можливістю, а також потенціальним «двигуном» економічного росту. За умови успішного впровадження зелений розвиток створюватиме нові ділові можливості, стимулюватиме технологічні інновації та потенційно сприятиме глобальній конкурентоспроможності Китаю в нових галузях. По-друге, крім стимулювання росту, зелений розвиток суттєво покращуватиме якість економічного росту Китаю. Наприклад, зменшення використання мінерального палива значно знизить шкоду здоров'ю людей від забруднення води, повітря, нестачі води та

осідання ґрунту. Вартість деградації довкілля та виснаження ресурсів за останні 10 років становить 10% ВВП, забруднення повітря відповідно – 6,5%, забруднення води – 2,1% деградації ґрунту – 1,1% [3]. Хоча рівень забруднення повітря можливо дещо знижується, однак витрати на лікування від забруднення зростають разом зі зростанням доходів сільського та міського населення. По-третє, зелений розвиток допомагатиме вирішувати широке коло питань, зокрема енергетична безпека, живучість міст, випуск сільськогосподарської продукції, обмеженість інфраструктури. Швидке зростання завдало тиску на постачання електроенергії на внутрішньому ринку, сприяло зростанню ціни на вугілля. Значно посилилась залежність Китаю від імпортних енергоносіїв. Без зміни економічної політики до 2030 року Китай імпортуватиме 75% нафти (таким чином Китай посяде перше місце в світі за обсягом імпорту нафти) та 50% природного газу. Ефективне використання та управління землею сприятиме скороченню перенаселення та розростанню міст. Покращення якості землі та води сприятиме зростанню обсягів сільськогосподарського виробництва. Підвищення енергоефективності зменшить ризики, що пов'язані з обмеженістю інфраструктури, особливо що стосується обробки вугілля. По-четверте, зниження енергоємності виробництва покращить міжнародну конкурентоспроможність Китаю та частково убезпечить внутрішні ціни від цінових коливань на міжнародних ринках. По-п'яте, хоча стратегія зеленого розвитку Китаю в основному зумовлена внутрішніми факторами, це також значно вплине на глобальні зміни клімату. Сьогодні Китай є найбільшим споживачем енергії та найбільшим емітентом вуглецю у світі, хоча за кумулятивним показником щодо викиду вуглецю Китай залишається позаду США. Щорічний середній обсяг викидів вуглецю на душу населення в Китаї перевищив середній світовий рівень і продовжує зростати. Активний розвиток зеленої енергетики не тільки є вигідним для Китаю, це також посилить зусилля світової спільноти щодо скорочення викидів та приборкання кліматичних змін [4].

Китайські фахівці визначають кілька причин щодо необхідності зеленого розвитку, який може стати «двигуном» зростання. По-перше, озеленення традиційних секторів економіки. Значна кількість існуючих технологій та управлінських моделей мають потенціал до зниження енергоспоживання та викидів. Це своєю чергою, сприятиме підвищенню прибутковості корпоративного сектору. Хоча озеленення традиційних секторів здається менш драматичним та революційним,

на відміну від ключових новітніх технологій, цілком очевидно, що інформаційне та фінансове забезпечення сприятиме зменшенню витрат та зростанню економічної прибутковості енергоефективних інвестицій. По-друге, зелений розвиток стимулюватиме зростання через розвиток нових зелених галузей, включаючи сонячну та вітряну енергетику разом зі зростанням випуску відповідного обладнання та розвитком галузей електричного транспорту. У більш широкому розумінні нові ринки та стимули, завдяки інноваціям та дослідженням, стимулюватимуть впровадження низьковуглецевикидних та дружніх до довкілля технологій, товарів та експорту. Зростання громадської обізнаності допомагатиме зміні споживчого попиту в напрямку зелених товарів. По-третє, розширення сфери послуг доповнюватиме ринки нових зелених товарів та зміни в уподобаннях споживачів. Не тільки зростаюча частка сфери послуг в ВВП сприятиме зниженню вуглецеємності економіки, спеціалізовані послуги підтримуватимуть зелений розвиток. Зокрема, обслуговування екосистем, торгівля викидами та енергетичний менеджмент контрактів. По-четверте, враховуючи вплив кліматичних змін на сільське господарство, низькі прибережні зони та райони, що вразливі до екстремальних кліматичних подій, зелений розвиток стимулюватиме сталий розвиток, скорочення кліматичних ризиків та покращуватиме довіру інвесторів та споживачів. Міжнародний досвід свідчить про те, що превентивні заходи, як-правило, більш ефективні, з точки зору витрат, за витрати, що пов'язані з реконструкцією та реабілітацією.

Стимулювання створення моделі зеленого розвитку та зеленого способу життя – це глибока революція в концепції розвитку Китаю. У зв'язку з цим керівництво країни планує відстоювати та втілювати в життя нову концепцію розвитку, грамотно вибудовувати баланс між економічним розвитком та охороною навколишнього середовища. Для цього планується рішуче відмовитись від моделі розвитку, що завдає шкоди чи навіть руйнує довкілля, рішуче відмовитись від практики досягнення миттєвого економічного росту, жертвуючи довкіллям.

Для просування моделі зеленого розвитку та зеленого способу життя визначено шість пріоритетних задач. По-перше, прискорити процес трансформування моделі економічного розвитку. Щоб докорінно покращити екологічну ситуацію, потрібно змінити модель розвитку, що надмірно спирається на приріст споживання матеріальних ресурсів, надмірно залежить від екстенсивного розширення масштабів виробництва та занадто залежить від

промислових галузей із високим споживанням енергоносіїв та великими викидами. Задля цього планується переносити акцент на інновації, більш опиратись на новаторську активність та випереджаючий розвиток. По-друге, необхідно активізувати комплексну боротьбу із забрудненням довкілля. Для вирішення цієї задачі передбачено зробити акцент на розв'язанні таких гострих проблем, як забруднення повітря, води, ґрунту, всебічно посилювати роботу з профілактики та усунення забруднень довкілля, послідовно реалізовувати план дій із запобігання та усунення забруднення повітря, води та ґрунту. Особлива увага надаватиметься заходам боротьби з поверхневими джерелами забруднення в сільському господарстві. По-третє, потрібно прискорити темпи екологічного оздоровлення та відновлення. Вирішення цієї задачі потребує розгортання крупномасштабних заходів з озеленення території країни, прискорення реалізації комплексних заходів із запобігання ерозії ґрунту та опустелюванню. По-четверте, всебічне заохочення економії та більш розумне використання ресурсів. Освоєння та використання ресурсів має забезпечувати не тільки благополучне життя нинішнього покоління, а також залишатись основою життя майбутніх поколінь. Природні ресурси є обмеженими, тому потрібно сформувати світогляд на економічне, інтенсивне та повторне використання ресурсів, досягати максимальної та соціальної вигоди з мінімальною втратою для ресурсів та природи. По-п'яте, необхідно впроваджувати концепцію «зеленого» споживання. Для того, щоб досягти зеленого розвитку, потрібно стимулювати зелене споживання, фактично потрібно сформувати зелений спосіб життя, що означає формування культури дбайливого ставлення до природи та довкілля, підтримки здорового способу життя, перехід до споживання зелених товарів. По-шосте, потрібно вдосконалювати інституційну систему в галузі екокультури. Для просування зеленого розвитку та будівництва екокультури важливо виробити систему, правила та норми щодо дбайливого ставлення до природи та довкілля, а також ощадливого споживання природних ресурсів, пам'ятаючи про майбутні покоління. Задля збереження природних ресурсів планується посилити контроль та управління природними ресурсами та довкіллям, здійснювати моніторинг захисту довкілля, запровадити систему відшкодування шкоди, завданої екології, а також заохочувати громадськість до участі в охороні довкілля [5].

Література:

1. Ло Цзе. Самое важное в ходе научно-технического развития. *Китай*. Пекін, 2018. № 3. С. 29–31.

2. Си Цзиньпин. Твердо осознавать, что «прозрачные воды и покрытые буйной растительностью горы – бесценное богатство». *О государственном управлении*. Пекін, 2017. С. 565–566.

3. China 2030: Building a Modern, Harmonious, and Creative High-Income Society. *World Bank*. Washington. P. 39.

4. Олійник О. М. «Зелений розвиток» як інструмент інноваційної політики Китаю. *Проблеми науки*. Київ, 2015. № 4–5(172–173). С. 20–30.

5. Си Цзиньпин. Стимулировать формирование модели «зеленого» развития и «зеленого» образа жизни. *О государственном*. Пекін, 2017. С. 567–571.